

3. O vprašanji, kdaj naj bo občni zbor, se sklene po kratkem razgovorjanji, da bo na vsak način maja meseca po deželnem zboru; dan pa naj določi predsednik, ter o pravem času svoj sklep razglasi. Občnemu zboru bo med drugim tudi naloga, da vsled Matičnih pravil voli deset odbornikov, in sicer: 8 odbornikov namesto onih 1870. leta voljenih, ki so a) izmed Ljubljanskih: dr. J. Bleiweis, J. Tušek, J. Vavrů; b) izmed vnanjih: grof Jožef Barbo, J. Gorup, Fr. Kandernal, Luka Svetec, dr. J. Ulaga; — 2 odbornika namesto umrlih Ljubljanskih: dr. E. H. Costa in dr. L. Vončina. (Kon. prih.)

Politične stvari.

Političen razgled.

Besedovanje o pravdi Ofenheimovi še ni pri kraju. Razni listi še mnogo pišejo „pro“ in „contra“. Posebno smešno in strastno ob enem se obnaša „Deutsche Zeitung“, katera se dela, kakor bi hotela celo pravdo ovreči. Imenuje se sama organ „poštenjakov“, in se trka na prsi, kakor farizejec v evangeliji, češ, „hvala Bogu, da nisem tak, kakor oni-le colnar!“ Al te lamentacije so jako jalove. Patroni od „Deutsche Zeitung“ sicer pravice in poštenosti ne poznajo, kedar gre zoper Slované, in prav oni so najhujši nasprotniki enakopravnosti vseh narodov; oni so tako pošteni, da od same poštenosti že več ne vedó, da živijo v Avstriji, vsi zamaknjeni v cesarstvo Bismarkovo. Naj tedaj malo natančneje pogledamo, kamo merijo oni kolovodje. Banhans je odločen protivnik Slovanov, zato ga spremljajo simpatije strastnih prusomanov, med katerimi potroni od „Deutsche Zeitung“ zvonec nosijo. Vsa Banhansova slava se koncentrira v tem, da je Slované in še posebno nas Slovence na steno pritiskal, kjer je le mogel (glej preganjanje domačih uradnikov in razpust Kranjske trgovinske zbornice!); zato vživa še sedaj zaupanje vseh naših protivnikov; od tod pa se pričinja tudi sovraštvo „Deutsche Zeitung“ do Ofenheima, kateri je Banhansu hud udarec prizadel. Že so nekatere trgovinske zbornice in nekatere nemško-pemske občine Banhansu svoje zaupanje izrekle. Vse te zaupnice je treba tedaj iz ravno tistega stališča soditi. Nihče nas menda Ofenheima ne zagovarja, veseli nas pa, da je odkril početje Banhansovo, Giskrovo in družih tacih mož, in celo ministerstvo potresel. Da Ofenheim ni fanatičen slovanožerec, pokazal je s tem, da ni hotel po vabilu Banhansovem k glasovitemu Chabrus-u pristopiti, in za to ga je fanatična teutomanska klika sovražila in ga še sedaj preganja pod krinko „poštenosti“.

Političen položaj se takraj Litave ni dosti spremenil; da pa je sedanja sistema nemogoča postala, o tem so vsa mnenja edina; al kaj na mesto sedanjega pride, ne more se še reči; reče pa se lahko to, da sprememb v sedanji politiki ne bodo pouzročile notranje razmere, ampak obče-evropski položaj: boj med Rimom in Berolinom bo menda odločiven; ako zmaga Rim in Francoska, triumfirala bode pri nas konservativna stranka; ako zmaga Pruska, pomeni to „finis Austriae“, — odtrgali jej bodo Prusi nemško polovico s Slovenci in Čehi vred, — in po Dunajskih ulicah bo začela trava rasti. Veliki dogodjaji niso daleč od nas; tolaži nas pa misel, da Avstrija ne bo stala na strani Prusije; to nam kažejo blede obrazi naših prusomanov, ki nam iz „Deutsche Zeitung“ in raznih „Tagblattov“ nasproti zijajo, kakor morski volkovi, ki jih je voda na breg vrgla, ki se jim pri odtoku vedno bolj

odmikuje. V odločilnih krogih so namreč spoznali, da nemški študentje niso tako strašni, kakor so se kazali leta 1848, in da dobre Avstrijske kmečke pesti veliko več odležejo, kakor je to nekaterim purgarjem ljubo. Že celó „N. fr. Presse“ je priznala: „die Bauernschaft ist durch das Wahlgesetz notorisch verkürzt“, zato sedanja volitveni red, v katerem šteje en purgar za tri kmete, se ne bo mogel dolgo več držati. To bode začetek sprememb, katerih na drobno prerokovati nikakor ne moremo; le neka slutnja nam pravi, da mora v kratkem času drugače postati.

Na Ogerskem imajo novo ministerstvo, ki nima nobene prave barve. Obojni magjarski stranki pa ste se razpršili in združili v eno samo „liberalno“ stranko. Zares čudno, da se cela zbornica edinega Sennyeya in njegovih 20 pristašev tako boji, da se morate dve stranki v eno zlit, da se reši „liberalizem“. — Nek čuden duh je zavladal med nami, ki gore podira in gradove ruši, liberalci se pa po vsi Evropi križajo po čelu, ker z grozo vidijo, da se bliža čas, ko bode njihov čas potekel, ker si Evropa brezverstva vsiliti ne dá, najmanj pa Prusom na ljubo. Tako nenadno in hitro se pripravlja sprememba po vsej Evropi, da se sme po pravici s pesnikom reči: „die Todten reiten schnell.“ Pazite! Don Karlos kot zmagovalec pomeni novo dobo Evropske zgodovine, — dobo, v kateri se bo začela pravica zopet pri Bogu iskati, in ne pri raznih parlamentih. Moralična in fizična zmaga podajali ste si še vedno roke: Nemška moralična moč očitvidno pojema, in fizična Prusom tudi gorá predstavljala ne bo. Sapienti sat!

Slovstvene stvari.

Mrvice slovniške in slovarske.

(Dalje.)

8.

Kdor kaj več pisari, dobro vé, kako smo Slovenci v partikulah siromašni, in kako so dostikrat okorne te, kar jih imamo. Na pr. za auct imamo samo tudi, in so wohl, alš auct izražujemo precej nespretno, na pr. tako Peter kakor tudi Pavel, ali pa, kakor Peter, tako tudi Pavel.

Tu nam je na ponudo veznik i, katerega bi tudi sploh za und smeli rabiti namesto omuljenega in.

Po zgledu staroslovenščine in drugih zdanjih slovanskih jezikov veljá i za auct, na pr.: Tudi mi smo ljudje = i mi smo ljudje; i — i pomeni somohl alš auct, i Peter i Pavel. Tudi veznika to bi se smeli poprijeti. Rabi se včas v nastopnem stavku, kjer Nemec rad začinja s so, na pr.: Ako je vse res, kar praviš, to smo pravdo že izgubili. To — to pomeni včasih nemški theils — theils, na pr.: Na mizi so ležali listi to francoski to poljski.

9.

V slovanskih jezikih veljá to pravilo, da mora predlog (praeposit.) neposredstveno za sabo imeti tisto besedo, katerej določuje padež. En izvod iz tega je bil že večkrat v „Novicah“ omenjen, ta namreč, da je napačno predlog na predlog naslanjati, kakor je na pr. v stavku: „Svetijo se vinski hrami, na pol skriti za z grozdem obloženo brajdo“ (mesto: za brajdo z grozdem obloženo), ali kakor smo, ni davno, v nekem listu čitali: Oznanjeno je bilo po na hišah nabitem razglasu (mesto: po razglasu, nabitem na —). Takisto je v slovenščini nepravilno tudi tako okrajševanje govora,